

Energietransitiemonitor

Hans van Cleef, Sr. Energie-econoom

Tel.: 020 343 46 79 / hans.van.cleef@nl.abnamro.com

Nieuw doel Europese CO₂-reductie leidt tot matige prijsstijging ETS

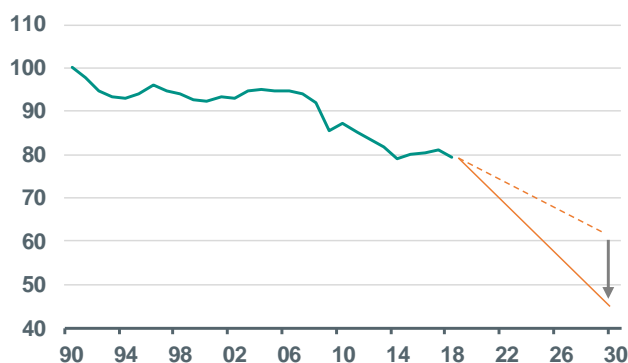
- ▶ **Ambitieuze nieuwe EU-klimaatplannen voor snellere CO₂-reductie naar 55% ten opzichte van 1990**
- ▶ **Aanpassing van het EU ETS in 2021 zal leiden tot een snellere afbouw van het beschikbare aantal emissierechten**
- ▶ **Ons basisscenario gaat uit van een gematigde stijging van de (EU ETS) CO₂-prijs**

CO₂-reductie EU wordt versneld

De Europese Commissie (EC) heeft onlangs haar plan gepresenteerd om de uitstoot van broeikasgassen (GHG) in de EU tegen 2030 met ten minste 55% te verminderen ten opzichte van het niveau van 1990. Dit plan maakt deel uit van een grotere en gedurfde ambitie om de EU tegen 2050 klimaatneutraal te maken. De verhoogde reductiedoelstelling wordt als veel ambitieuzer beschouwd dan de vorige doelstelling van 40% broeikasgasemissiereductie.

CO₂-reductie EU vanaf 1990 naar 2030

Index 1990 = 100



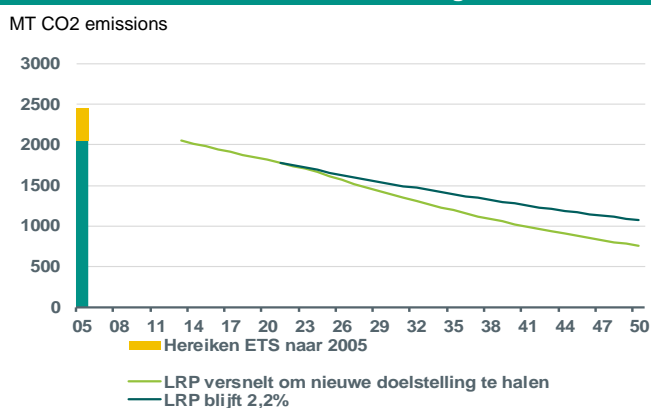
Bron: Eurostat, ABN AMRO Economisch Bureau

De volgende stap is het uiteenzetten van de wetgevingsvoorstellen voor de uitvoering van de nieuwe doelstellingen. Een belangrijke factor is de herziening en uitbreiding van het systeem voor de handel in emissierechten, het *EU Emission Trading Scheme* (EU-ETS). Via dit systeem ontvangen of kopen bedrijven emissierechten, die zij naar behoefte met elkaar kunnen verhandelen. Deze rechten kunnen op de financiële markten worden verhandeld en worden beïnvloed door de politieke regels die de rechten verminderen, zodat de totale uitstoot in de loop van de tijd afneemt. Dit instrument is bedoeld om de CO₂-uitstoot in 2050 te verlagen zodat er een koolstof-neutrale economie is ontstaan.

Volgende fase ETS

Het ETS gaat volgend jaar fase IV (2021-2030) in. De ambitieuzere doelstelling betekent dat het EU-ETS voor deze fase opnieuw herzien moet worden, nadat dit eerder begin 2018 al is gebeurd. Om de nieuwe doelstellingen te halen, zal het tempo van de jaarlijkse vermindering van het aantal beschikbare emissierechten versnellen. Met andere woorden, het lineaire reductiepad (LRP) wordt verhoogd van 2,2% naar een hoger percentage. De EC zal met voorstellen komen om het ETS te herzien - en ook met nieuwe streefcijfers voor hernieuwbare energie en energie-efficiëntie. Deze aanpassingen worden rond juni 2021 verwacht en voor het ETS mogelijk al in maart 2021.

Afbouw ETS rechten na 2021 herziening



Bron: EC, ABN AMRO Economisch Bureau

Met betrekking tot de nieuwe koolstofreductiedoelstellingen en het effect daarvan op de koolstofprijsstelling is het goed om twee dingen in gedachten te houden:

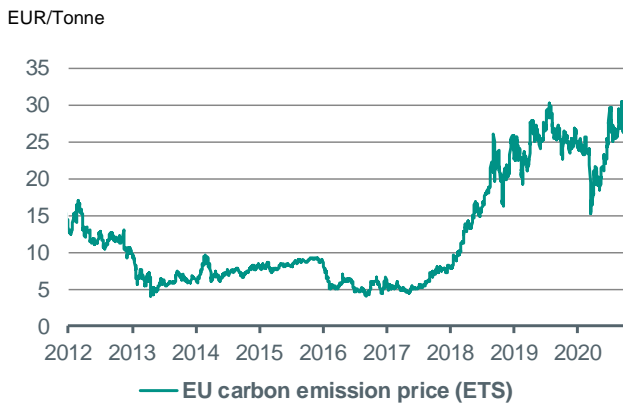
- Ten eerste zal een herziend ETS betekenen dat het aanbod van koolstofemissierechten sneller zal worden verminderd. Maar tegelijkertijd zal de overgang naar een koolstof-neutrale economie ook worden versneld door de invoering van andere beleidsinstrumenten, wat mogelijk zal leiden tot een daling van de vraag naar emissierechten. Regeringen kunnen er bijvoorbeeld voor kiezen om kolengestookte elektriciteitscentrales uit te faseren, ruim voordat de ETS-prijzen hen zouden hebben gedwongen hun uitstoot te verminderen. Het effect van de nieuwe, meer ambitieuze EU-doelstelling op de ETS-prijzen zal dan ook het resultaat zijn van deze twee krachten op het evenwicht tussen vraag en aanbod.
- Ten tweede: hoe verder de energietransitie zich voltrekt, hoe duurder de oplossingen voor koolstofreductie zullen zijn. Of deze op tijd kunnen worden gerealiseerd, hangt sterk af van de technologische ontwikkeling/innovatie en van de vooruitgang in beleid en economie. Innovatie heeft tijd nodig, en zelfs als er een technologische oplossing is, moet het economisch haalbaar zijn om de uiteindelijke investeringsbeslissing te nemen. Hoe sneller de vereiste vooruitgang wordt geboekt, hoe lager de verwachte ETS-prijs zal zijn.

Het huidige ETS beperkt de uitstoot van meer dan 11.000 zware energieverbruikers, waaronder elektriciteitscentrales, industriële installaties en luchtvaartmaatschappijen. Het plan is om ook de transportsector en de aan het ETS toe te voegen. Hoe meer sectoren in het ETS worden opgenomen, hoe effectiever de EC het transitiepad kan controleren en beheren richting het einddoel: CO2-neutraal zijn in 2050. Het opnemen van meer sectoren betekent echter ook meer onzekerheden. Dit maakt het voorspellen van toekomstige prijzen nog moeilijker dan normaal. Het is zinvol om aan te nemen dat de overgang binnen de elektriciteitssector sneller verloopt dan de overgang van de industrie als gevolg van technische uitdagingen. De nieuwe sectoren - mobiliteit en gebouwde omgeving - hebben ook hun eigen uitdagingen om CO2-neutraal te worden.

Toekomstscenario's voor ETS-prijzen

Als we kijken naar de toekomstige ETS-prijzen, merken we op dat de langetermijnprognoses van het ETS-prijsniveau zeer onzeker zijn, aangezien het overheidsbeleid de meest dominante factor is. Aankondiging van nieuw beleid kan daarom leiden tot structurele breuken in de ETS-prijzontwikkeling zoals we ook in de afgelopen jaren al hebben gezien.

Ontwikkeling EU ETS prijs



Bron: Bloomberg

We hebben twee scenario's voor het mogelijke prijsverloop richting 2030:

1) Gematigde stijging van de ETS-prijs - Ons basisscenario

Gemiddeld EUR 30-40/ton in fase IV

Een gematigde stijging van de ETS-prijzen wijst op positief nieuws in het proces om het doel te bereiken. Een gematigde stijging zou kunnen betekenen dat de kosten van de emissiereductietechnologie sterk zijn gedaald, waardoor bedrijven hun CO₂-uitstoot tegen een relatief lage prijs kunnen verlagen.

Op dit moment zijn de grootste stappen in de verlaging van de koolstofuitstoot te zien op de elektriciteitsmarkt. Met de geleidelijke uitfasering van steenkool en de snelle opbouw van hernieuwbare energiebronnen (voornamelijk zonne- en windenergie) zal de vraag naar koolstofemissierechten binnen deze sector blijven dalen. Andere sectoren hebben meer tijd en technologische ontwikkeling nodig om tot soortgelijke stappen te komen. Voor de industriële sector, maar ook voor het internationale transport, is een gelijk speelveld met internationale collega's nodig om investeringen levensvatbaar te maken.

Een gematigde stijging van de ETS-prijzen kan ook worden veroorzaakt door beleidsinstrumenten die naast het ETS worden ingevoerd. De nationale regeringen kunnen in het kader van het ETS strengere emissienormen opleggen aan bedrijven, installaties sluiten of de toepassing van dure emissiereductietechnologieën stimuleren door middel van subsidies voordat het ETS via een hogere prijs tot deze investeringen zou hebben geleid. Dat zou juist voorkomen dat de ETS-prijzen sneller stijgen.

Hoewel dit scenario uitgaat van relatief lagere kosten, kunnen sommige sectoren sneller hun CO₂-uitstoot verminderen dan andere. Het ETS biedt tijd aan bedrijven die moeilijker te veranderen zijn. Sommige tonnen CO₂-uitstoot in de industriële sector zijn nu eenmaal duurder en/of technisch lastiger om te verminderen dan de verduurzaming van de

elektriciteitssector. Dit is de belangrijkste drijfveer voor een onderliggende opwaartse druk op de ETS-prijzen in de komende jaren.

We geloven dat, zodra industriële bedrijven erin slagen hun proefprojecten te bouwen en vervolgens kunnen opschalen, de kostprijs van de nieuwe(re) technieken (zoals CCUS, waterstof, geothermie, enz.) snel zal dalen. Dit hebben we de afgelopen jaren ook gezien met zonne- en windenergie. Als de duurzamere technieken worden verbeterd, maar de ETS-prijzen nog steeds laag blijven, geeft de overheid waarschijnlijk te veel subsidies uit.

In dit scenario zullen de ETS-prijzen tijdens fase IV (2021-2030) gemiddeld tussen de 30-40 euro per ton liggen (met lagere prijzen in de eerste helft van het decennium en een stijging tot meer dan 50 euro tegen 2030). Op korte termijn kunnen hogere ETS-prijzen worden waargenomen. Hoewel grote consumenten over het algemeen grote hoeveelheden emissierechten op voorraad hebben die in de voorgaande jaren zijn gekocht of zijn toegewezen, kunnen marktspeculanten volatiliteit veroorzaken zodra er koop- of verkoopkansen langskomen.

Interne Finale Investeringsbeslissingen (FID's): Het is mogelijk dat het ETS op korte termijn niet veel hoeft te stijgen om bedrijven ertoe aan te zetten te investeren, aangezien bedrijven over het algemeen investeren op basis van een interne koolstofemissieprijs die hun langetermijnverwachtingen ten aanzien van de ETS-prijs weerspiegelt. Een dergelijke interne ETS-berekeningsprijs zou de koolstofreductietechnologieën economisch levensvatbaar kunnen maken en tot een positieve investeringsbeslissing kunnen leiden. Als gevolg daarvan hoeft een relatief lage ETS-marktprijs niet hetzelfde te zijn als de interne prijzen voor de berekening van de koolstofuitstoot.

2) Sterke stijging van de ETS-prijzen

Gemiddeld EUR 50/ton in fase IV

Als de technologische ontwikkeling traag verloopt en regeringen en bedrijven hun acties niet opvoeren om de koolstofuitstoot te verminderen, terwijl het aantal gratis rechten in een sneller tempo wordt verminderd, zal de schaarste van de uitstaande koolstofrechten tot aanzienlijk hogere ETS-prijzen leiden. In dit scenario kunnen de ETS-prijzen stijgen tot gemiddeld 50 euro per ton in fase IV (2021-2030), oplopend van prijzen onder de 30 euro in 2021 tot een hogere gemiddelde prijs aan het einde van de periode (> 80 euro per ton).

Uiteindelijk zal de stijgende ETS-prijs bedrijven ertoe aanzetten om dure reductieprojecten alsnog na te streven en/of regeringen ertoe aanzetten om bedrijven met financiële en regelgevende steun te helpen om deze projecten te realiseren. De financiële steun kan subsidies omvatten maar ook het wegnemen van wettelijke belemmeringen kan een beleidsmaatregel zijn om het proces alsnog te versnellen.

Als gevolg van de hogere ETS-prijzen kunnen ook de eindverbruikers van industriële producten met hogere prijzen worden geconfronteerd naarmate de ETS-prijs wordt doorberekend.

DISCLAIMER

Dit document is samengesteld door ABN AMRO. Het heeft uitsluitend als doel om financiële en algemene informatie te verstrekken over de economie. ABN AMRO behoudt zich alle rechten voor met betrekking tot de informatie in het document en het document wordt uitsluitend aan u verstrekt voor uw informatie. Het is niet toegestaan dit document (geheel of deels) te kopiëren, distribueren, door te geven aan een derde of om het voor enig ander doel te gebruiken dan hier boven bedoeld. Dit document is informatief bedoeld en vormt geen aanbieding van effecten aan het publiek, of een uitnodiging om een aanbod te doen.

U mag niet om welke reden dan ook vertrouwen op de informatie, meningen, beramingen, en aannames in dit document noch dat het compleet, accuraat of juist is. Er wordt geen garantie gegeven, uitdrukkelijk of stilzwijgend, door of uit naam van ABN AMRO, haar directeurs, functionarissen, vertegenwoordigers, gelieerde partijen, groepsmaatschappijen of werknemers met betrekking tot de juistheid of volledigheid van de informatie in dit document, en geen enkele aansprakelijkheid wordt geaccepteerd voor enig verlies als direct of indirect gevolg van het gebruik van deze informatie. De opvattingen en meningen opgenomen hierin kunnen op enig moment aan verandering onderhevig zijn en ABN AMRO heeft geen enkele verplichting om de informatie in dit document na de datum hiervan te herzien.

Voordat u in enig product van ABN AMRO investeert, dient u zich te informeren over de verschillende financiële en andere risico's, alsmede mogelijke beperkingen voor u en uw investeringen als gevolg van toepasselijke wetgeving en regels. Indien u, na lezing van dit document, overweegt een investering te doen in een product, raadt ABN AMRO aan om een dergelijke investering met uw relatiemanager of persoonlijke adviseur te bespreken om nader te bezien of het relevante product – met inachtneming van alle mogelijke risico's – past bij uw investeringen. De waarde van beleggingen kan fluctueren. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garanties voor de toekomst. ABN AMRO behoudt zich het recht voor wijzigingen in dit materiaal aan te brengen.

© Copyright 2020 ABN AMRO Bank N.V. and affiliated companies ("ABN AMRO")